

Klasa: UP/I 430-01/2012-02/11
Urbroj: 580-09-1/17-2012-03
Zagreb, 17. rujna 2012.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 13. stavka 4. Zakona o državnim potporama («Narodne novine», broj 140/05 i 49/11), u upravnom postupku davanja prethodnog odobrenja na Program kreditiranja energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013., pokrenutom temeljem zahtjeva Hrvatske banke za obnovu i razvitak, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: mr.sc. Olgica Spevec, predsjednica Vijeća, Mladen Cerovac, mag.iur., zamjenik predsjednice Vijeća, Milivoj Maršić, dipl.oec., Vesna Patrlj dip.iur. i dr.sc. Mirna Pavletić-Župić, članovi Vijeća, sa 117. sjednice, održane 17. rujna 2012., donosi sljedeće

RJEŠENJE

I. Utvrđuje se da se Program kreditiranja energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013., ne odnosi na potporu u smislu Zakona o državnim potporama.

II. Ovo rješenje bit će objavljeno u „Narodnim novinama“.

Obrazloženje

1. Zaprimanje zahtjeva

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 6. rujna 2012., od Hrvatske banke za obnovu i razvitak (dalje: HBOR), Program kreditiranja energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013. (dalje: Program).

Program je Agenciji podnesen sukladno članku 12. Zakona o državnim potporama („Narodne novine“, broj 140/05 i 49/11; dalje: ZDP) iz kojeg proizlazi da su ministarstva i druga tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) i lokalne samouprave te pravne osobe koje dodjeljuju ili upravljaju državnim potporama u smislu ZDP-a, prije donošenja akata iz svoje nadležnosti kojima se dodjeljuju državne potpore, dužna dostaviti prijedlog državne potpore Agenciji na odobrenje.

Za potrebe postupka izvršen je uvid u predmet klasa: 430-01/12-07/023, koji sadrži dokumentaciju iz koje proizlazi da je Agencija, sukladno članku 6. stavku 1. točkama i) i j) ZDP-a bila uključena u pripremu Programa zajedno sa svim subjektima uključenim u provedbu Programa, Centrom za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicije (dalje:

Centar), HBOR-om te Ministarstvom graditeljstva i prostornog uređenja (dalje: Ministarstvo), kao i dokumentaciju koja se odnosi na Program energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013., te nacrt ugovora o energetsom učinku.

2. Primijenjeni propisi

Agencija je u postupku primijenila ZDP, Uredbu o državnim potporama („Narodne novine“, broj 50/06) i Pravilnik o obliku i sadržaju, te načinu prikupljanja podataka i vođenja evidencija državnih potpora („Narodne novine“, broj 47/12; dalje: Pravilnik).

Također za potrebe postupka izvršen je uvid u Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji („Narodne novine“, broj 152/08 i 55/12; dalje: Zakon) i Uredbu o ugovaranju i provedbi energetske usluge u javnom sektoru („Narodne novine“, broj 69/12; dalje: Uredba).

3. Opis Programa

3.1. Naziv programa: Program kreditiranja energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013.

3.2. Pravni temelj za donošenje Programa kreditiranja energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013.:

3.2.1. Zakon o učinkovitom korištenju energije u neposrednoj potrošnji

Zakon u članku 1. stavku 1., između ostalog, propisuje da uređuje područje učinkovitog korištenja energije u neposrednoj potrošnji, donošenje programa i planova za poboljšanje energetske učinkovitosti te njihovo provođenje, mjere energetske učinkovitosti, a posebno energetske usluge i energetske preglede građevina i energetske certificiranje zgrada.

U članku 24. stavku 1. Zakona navedeno je da je energetska usluga djelatnost povezana s energetske pregledima, projektiranjem, građenjem, stručnim nadzorom građenja, rekonstrukcijom, održavanjem građevine i/ili upravljanjem te nadzorom nad potrošnjom energije, a obavljaju je pravne i fizičke osobe na osnovi ugovora o energetsom učinku i/ili drugog odgovarajućeg ugovora, ovisno o predmetu, sadržaju i opsegu usluge.

U članku 25 stavku 5. Zakona propisano je da Centar provodi postupke javne nabave za energetske usluge u ime i za račun proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna.

Nadalje, u članku 25. stavku 6. Zakona navedeno je da će se način ugovaranja energetske usluge, podrobne obveze pružatelja i naručitelja, podrobni sadržaj ugovora te proračunsko praćenje energetske usluge za naručitelja iz javnog sektora, propisati uredbom Vlade Republike Hrvatske.

3.2.2. Uredba o ugovaranju i provedbi energetske usluge u javnom sektoru

U članku 1. Uredbe navedeno je da se njome propisuje način ugovaranja energetske usluge i sadržaj ugovora o energetskej usluzi kojim se uređuju prava i obveze pružatelja i naručitelja energetske usluge kao ugovornih strana, te način praćenja provedbe energetske usluge.

U članku 4. Uredbe navedeno je da je ugovor o pružanju energetske usluge u smislu Uredbe, ugovor o energetskom učinku u smislu Zakona, koji se sklapa nakon postupka javne nabave u skladu s posebnim zakonom kojim se uređuju obvezni odnosi.

Obveze naručitelja odnosno, vlasnika građevine prije početka postupka javne nabave energetske usluge propisane su u članku 6. Uredbe i prvenstveno se odnose na osiguranje provedbe energetskog pregleda građevine, podatke o potrošnji energije i vode i tehničkim sustavima u građevini i sl. Nakon izvršenja energetske usluge od strane pružatelja, naručitelj energetske usluge, sukladno članku 11. Uredbe, u obvezi je osigurati plaćanje usluga energetske usluge na način utvrđen ugovorom. Plaćanje usluga pružatelju temelji se na ostvarenim i verificiranim uštedama na način predviđen ugovorom.

Obveze pružatelja energetske usluge navedene su u člancima 8., 9., 10., 13. stavku 2. i članku 14. Uredbe. Riječ je o sljedećim obvezama: osiguranju energetske usluge naručitelju primjenom mjera poboljšanja energetske učinkovitosti uz jamstvo uštede energije; u postupku javne nabave pružatelj energetske usluge mora dokazati stručnu osposobljenost za izvršenje poslova energetske usluge te primijeniti mjere poboljšanja energetske učinkovitosti na način propisan Uredbom i ugovorom o energetskoj učinkovitosti. Nakon izvršenja ugovorenih poslova i ishođenja energetskog certifikata, pružatelj usluge je u obvezi naručitelju predati završno izvješće o primjeni mjera poboljšanja energetske učinkovitosti.

Sadržaj ugovora o energetskom učinku propisan je člankom 12. Uredbe.

3.2.3. Program energetske obnove zgrada javnog sektora 2012. – 2013.

Program energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013. (dalje: Program energetske obnove zgrada) dodatno određuje subjekte uključene u provedbu Programa (točka 3. Programa energetske obnove zgrada), međusobne odnose, rizike i odgovornosti sudionika Programa (točka 4. Programa energetske obnove zgrada), faze provedbe pojedinog projekta (točka 5. Programa energetske obnove zgrada), shematski prikaz subjekata i njihovih odnosa (točka 6. Programa energetske obnove zgrada) te financiranje (točka 7. Programa energetske obnove zgrada) čije su osnovne postavke uređene Zakonom i Uredbom opisanim u točkama 3.2.1. i 3.2.2. obrazloženja ovog rješenja.

3.3. Cilj Programa kreditiranja energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013.:

Cilj Programa je sukladno Programu energetske obnove zgrada potaknuti realizaciju investicijskih projekata kojima je svrha podizanje razine energetske učinkovitosti zgrada javnog sektora i smanjenje potrošnje energije u javnom sektoru te poticanje cjelovite energetske obnove radi postizanja maksimalnih učinaka uštede kojom se mijenjaju fizikalna (energetska) svojstva zgrade i optimizira sustav opskrbe i proizvodnje energije u zgradi u slučajevima kad je to tehnički izvedivo.

3.4. Subjeki uključeni u provedbu Programa kreditiranja energetske obnove zgrada javnog sektora 2012.-2013.:

U točki 2. Programa određuje se pojam subjekata uključenih u njegovu provedbu a to su:

- Centar koji u suradnji s naručiteljima energetske usluge provodi postupak javne nabave za izbor pružatelja usluge poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada javnog sektora sukladno citiranom članku 25. stavku 5. Zakona.

- Ministarstvo koje u suradnji s Centrom vrši izbor projekata (zgrada) prihvatljivih za uključivanje u provedbu Programa te provodi postupak javnog nadmetanja za izbor ponuditelja usluge za poboljšanje energetske učinkovitosti zgrada javnog sektora. Također, Ministarstvo u suradnji s Centrom ocjenjuje tehničku i financijsku izvedivost projekta.

- Naručitelj energetske usluge – vlasnici objekta (jedinice lokalne i područne samouprave, tijela državne uprave i ustanove, agencije, škole i bolnice u njihovom vlasništvu (dalje: Naručitelj)) koji predlažu projekte prihvatljive za uključivanje u provedbu Programa, te se sukladno planu projektiranih ušteda energije obvezuju u razdoblju trajanja projekta u svom proračunskom planu (proračunskim stavkama) predvidjeti iznose razlika projektirane uštede troškova energije i izvršavati plaćanje razlike projektirane uštede prema krajnjim korisnicima kredita i/ili HBOR-u i izdati odgovarajuća jamstva sukladno Programu energetske obnove zgrada, kako je to već navedeno u Uredbi čije su odredbe citirane u točki 3.2.2. obrazloženja ovog rješenja.

- Pružatelji energetske usluge/krajnji korisnik kredita (dalje: Pružatelj) je gospodarski subjekt koji ulaže u energetske obnovu zgrada javnog sektora (projektiranje, izvođenje i financiranje projekta, sukladno Zakonu i Uredbi) i bira se u postupku javne nabave. Nakon izvršenog izbora u postupku javne nabave, Pružatelj energetske usluge projektira i izvršava uslugu poboljšanja energetske učinkovitosti zgrada javnog sektora.

- HBOR/Poslovne banke odobravaju kreditna sredstva potrebna za izvršenja ulaganja sukladno projektu prihvaćenom u postupku javnog nadmetanja i sukladno Programu.

3.5. Instrument dodjele sredstava za energetske obnovu zgrada i način kreditiranja:

Sredstva potrebna za izvršenje obnove osiguravaju se kreditom HBOR-a i/ili poslovne banke.

Načini kreditiranja su sljedeći:

- izravno kreditiranje,
- kreditiranje putem poslovnih banaka koje su ugovorile suradnju na provedbi Programa na način da HBOR izravno kreditira 50% iznosa ulaganja, a 50% iznosa ulaganja kreditira poslovna banka iz sredstava HBOR-a. Kod kreditiranja putem poslovne banke, ovisno o odluci nadležnog tijela HBOR-a, poslovna banka i HBOR zaključit će ugovor o kreditu za krajnjeg korisnika kredita,
- kreditiranje putem poslovnih banaka koje su ugovorile suradnju na provedbi Programa kreditiranja.

Najveći iznos kredita nije ograničen, a ovisi o HBOR-ovim mogućnostima financiranja, konkretnom investicijskom programu, kreditnoj sposobnosti krajnjeg korisnika kredita, prihvatljivosti projekata temeljem Potvrde Centra o tehničkoj i financijskoj izvedivosti projekata te vrijednosti i kvaliteti ponuđenih instrumenata osiguranja.

HBOR može razmatrati kreditiranje do 100% predračunske vrijednosti investicije koja ne uključuje porez na dodanu vrijednost.

Poček kredita je do jedne godine, a rok otplate je do 14 godina uključujući i poček. Kamatna stopa je 4% godišnje i može se promijeniti temeljem odluke Uprave HBOR-a, a prema kriterijima iz Odluke o kamatnim stopama i Pravilnika o načinu i rokovima obračuna kamata HBOR-a. Za kredite odobrene u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2012. kamatna stopa za ulaganja izvršena u okviru Programa smanjuje se za 1 postotni bod i iznosi 3% godišnje. Naknada za obradu kreditnog zahtjeva iznosi 0,8% jednokratno na iznos

odobrenog kredita, a najmanje 500,00 kuna i naplaćuje se prije ili istodobno s prvim korištenjem kredita.

Pružatelj, odnosno krajnji korisnik kredita sva svoja potraživanja koja ima prema naručitelju energetske usluge, odnosno njegovim vlasnicima, a koja su nastala temeljem Ugovora o energetskom učinku, cedira Ugovorom o cesiji na kreditora (HBOR/poslovnu banku).

Naručitelj je suglasan da će temeljem Ugovora o cesiji u razdoblju do konačne otplate kredita plaćati obveze po Ugovoru o kreditu. Za obveze Naručitelja temeljem Ugovora o cesiji, osim samog Naručitelja jamči i Centar.

Otplata kredita vrši se izravno od strane Naručitelja na način da se projektirana razlika novčanih sredstava (projektirana ušteda troškova energije), sukladno otplatnom planu, isplaćuje izravno na račun HBOR-a, što će biti dodatno regulirano ugovorom o ustupu potraživanja između HBOR-a, Pružatelja, Naručitelja i Centra.

Ukoliko se radovima na energetskej obnovi zagrada izvršenim od strane Pružatelja, ne postignu uštede dovoljne za otplatu kredita kojim su radovi financirani, Naručitelj i dalje ima obvezu otplate kredita prema HBOR-u, međutim ostvaruje pravo na regres od Pružatelja.

Glede spomenutih ušteda Pružatelj se obvezuje da će se nakon primjena mjera poboljšanja energetske učinkovitosti ostvariti uštede energenata za električnu energiju, prirodni plin i vodu i taj iznos uštede mora biti dostatan za vraćanje kredita HBOR-u.

3.6. Instrumenti osiguranja:

Instrumenti osiguranja jesu mjenice i zadužnice Pružatelja, zadužnice Naručitelja, zadužnice Centra, činidbene bankarske garancije Pružatelja prenosive na HBOR i slično.

3.7. Trajanje Programa:

Od datuma odobrenja Agencije do 31. prosinca 2013.

4. Ocjena kredita HBOR-a sadržanog u Programu

Članak 2. stavak 1. ZDP-a propisuje da su davatelji državne potpore, u smislu ZDP-a, Republika Hrvatska putem ovlaštenih pravnih osoba i središnjih tijela državne uprave, jedinice lokalne samouprave, jedinice područne (regionalne) samouprave te svaka pravna osoba koja dodjeljuje ili upravlja državnim potporama u smislu ZDP-a.

Korisnici državne potpore, prema članku 2. stavku 2. ZDP-a jesu pravne i fizičke osobe koje, obavljajući gospodarsku djelatnost, sudjeluju u prometu roba i usluga, a koriste neki od oblika državne potpore.

U konkretnom slučaju državna potpora može biti sadržana u kreditu HBOR-a, koji se smatra davateljem državne potpore, te ukoliko bi HBOR Pružatelju dodijelio povoljniji kredit od tržišnog, u tom slučaju takav povoljniji kredit sadržavao bi državnu potporu u smislu ZDP-a.

Iz članka 8. stavka 1. točke 3. alineje 1 Pravilnika proizlazi da se državne potpore mogu dodjeljivati putem različitih instrumenata, a jedan od tih instrumenata je povoljniji kredit. Prema Dodatku III Pravilnika, kod povoljnijih kredita državnu potporu predstavlja razlika između referentne kamatne stope i povoljnije kamatne stope po kojoj je kredit odobren; tako dobivena razlika se svodi na sadašnju vrijednost i predstavlja iznos državne potpore.

Prema članku 3. stavku 1. ZDP-a, državne potpore u smislu ZDP-a, su svi stvarni i potencijalni rashodi ili umanjeni prihodi države dodijeljeni od davatelja državne potpore koji narušavaju ili bi mogli narušiti tržišno natjecanje davanjem prednosti na tržištu korisniku državne potpore, u mjeri u kojoj to može utjecati na ispunjenje međunarodno preuzetih obveza Republike Hrvatske iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, broj 14/01, 14/02, 1/05 i 7/05).

Iz Programa proizlazi da HBOR odobrava kredit uz povoljnije uvjete od tržišnih Pružatelju energetske usluge.

Uvjet za odobrenje kredita je da se Pružatelj odabire u postupku javnog nadmetanja, a najvažniji kriterij za njihov odabir je projicirana ušteda na budućim troškovima energije čiji iznos mora biti dostatan za vraćanje kredita HBOR-u. Također, u postupku javne nabave bit će izabran onaj Pružatelj koji ostvaruje projicirane uštede uz najmanje troškove.

Osim toga, Pružatelj energetske usluge kredit HBOR-a u potpunosti prenosi na Naručitelja, te predstavlja samo transferno tijelo jer se otplata kredita vrši izravno od strane Naručitelja.

Dakle, Pružatelj obavlja stručne radove na obnovi zgrada za što i odgovara te snosi u potpunosti komercijalni i financijski rizik posla i ne ostvaruju nikakvu korist od predmetnog kredita.

Mogućnost postojanja državne potpore isključena je i kod Naručitelja, jer se oni ne mogu smatrati korisnikom državne potpore iz članka 2. stavka 2. ZDP-a, jer Naručitelji isključivo mogu biti tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ustanove, agencije, škole i bolnice u njihovom vlasništvu.

Nadalje, u slučajevima u kojima se u zgradama u vlasništvu tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, eventualno obavljaju i komercijalne djelatnosti, zakup za poduzetnike koji obavljaju takve djelatnosti regulirat će se sukladno tržišnim uvjetima, pa se isključuje mogućnost prelijevanja koristi od obnove zgrada na one korisnike koji u takvim zgradama obavljaju komercijalne djelatnosti, te se samim time isključuje postojanje državne potpore u njihovu korist.

5. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Program i prateću dokumentaciju razmatralo je Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja na svojoj 117. sjednici održanoj 17. rujna 2012., te je donijelo odluku da kredit sadržan u Programu ne predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavka 1. ZDP-a., Naručitelju, Pružatelju i eventualno pravnim osobama koje obavljaju komercijalnu djelatnost u zgradama u vlasništvu Naručitelja.

Vijeće svoju odluku temelji na činjenici da kredit ne predstavlja državnu potporu Pružatelju budući da se on odabire u postupku javne nabave i da sredstvima iz kredita financira isključivo izvršene radove na obnovi zgrada u vlasništvu Naručitelja, pa na taj način Pružatelj ne ostvaruje nikakvu ekonomsku prednost.

Nadalje, Naručitelj koji u konačnici plaća kredit ne smatra se korisnikom državne potpore iz članka 2. stavka 2. ZDP-a, a ukoliko se u zgradama u vlasništvu Naručitelja obavlja komercijalna djelatnost, zakup i sl., poslovanje s korisnicima koji obavljaju komercijalne djelatnosti regulirat će se prema tržišnim uvjetima.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u točki I. izreke ovog rješenja.

Temeljem članka 18. ZDP-a, rješenja Agencije iz članka 13. ZDP-a, objavljuju se u „Narodnim novinama“, te je odlučeno kao u točki II. izreke ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Ovo rješenje konačno je u upravnom postupku. Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranke može pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovog rješenja.

Zamjenik predsjednice Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.

Dostaviti:

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak; n/r predsjednika Uprave; Strossmayerov trg 9; 10000 Zagreb,
2. pismohrana (ovdje).

Na znanje:

1. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja; Kabinet ministra; Ulica Republike Austrije 20; 10000 Zagreb
2. Centar za praćenje poslovanja energetskog sektora i investicije, n/r predsjednika Upravnog odbora; Miramarska 24; 10000 Zagreb